

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXVIII

Price 25c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, September 11, 1981

Nr. 173

JAV SIUS DIDESNE PAGALBĄ SALVADORUI

International Harvester planuoja atleisti 2,000 darbininkų

REORGANIZUOJAMOJE GAMYBOS BENDROVĖJE DABAR DIRBA VIRŠ 73,000 DARBININKŲ

Jau seniai International Harvester bendrovė turi finansinių problemų, kurios kiekvienais metais sunkėjo bei didėjo. Šįmet fiskalinių metų pabaigoje spalio 1 d. bus apie 500 milijonų dolerių nuostolio.

Bendrovė išrinko naują vadovą, kurį trejų metų laikotarpyje pasiryžo atstatyti bendrovės finansinį prestižą ir vėl padaryti pelningą organizaciją. Archie R. McCardell išrinktas bendrovės pirmininku, Ben H. Warren — vicepirmininku, J. Patrick Kaine — žemės ūkio sunkvežimių gamybos pirmininku, Marvin Pomerantz — mašinų bei įrankių sk. pirmininku, Donald D. Lennox — gamybos priežiūrai, Robert J. Potter — inžinerijos direktoriumi. Jie prižiūrės dabar bendrovės gamyklą ir institucijas dirbančius virš 73,000 darbininkų bei tarnautojų.

Taupymas bei taupymas pasireiškė visose srityse. Naujoji vadovybė trečiądienį pranešė, kad iš bendrovės institucijų visame pasaulyje bus atleista iki 2,000 darbininkų bei tarnautojų. Dauguma jų dirba žemės ūkio mašinų, kurios jau yra pasenusios ir jau nebeperkamos. Pradėta gaminti žemės ūkio mašina — kombinatas, kuris sutalpytų daug darbininkų žemės ūkyje. Apie tą kombinatą dabar jokių žinių nedaudama. Spalio pabaigoje ji bus rodoma žemės ūkio parodoje. Pranešime nerasoma, kiek asmenų bus atleista iš dirbtuvių Čikagoje ar kitose vietovėse. Tačiau atleidimais numatoma sutaupyti apie 100 milijonų dolerių.

International Harvester bendrovė taip pat tiksliai anksčiau atleido 9,000 darbininkų, tikslu įrengti 225 kreditoriams apie pasilangas taupyti. Šis atleidimas yra rimamas su taupymu gamyboje bei kitose operacijose. Daugiau atleidimų tuo tarpu nenumatoma.

Buvęs Illinois senatorius Adlai Stevenson pareiškė demokratų partijai, kad nori paramos kandidatuoti Illinois valstijos gubernatoriumi.

Šį mėnesį numatoma atleisti 1,211 biurokratų iš JAV energijos departamento.

Sovietai vis grąšina, kad ir jie ims gamintis neutrūdo bombas.

KALENDORĖLIS

Rugsėjo 11: Teodora, Medėna, Sungailė, Daugėlė, Kiteinis. Saulė teka 6:26, leidžiasi 7:08. Oras giedras, šiltesnis.

BERLYNO SIENOS SUKAKTIS

Abiejose Berlyno dalyse buvo paminėtas miestą padalinusios sienos dvidešimtmetis. Rytų Berlyne buvo surengtas 10,000 milijonų paradas, susilaukęs 120,000 sutelktų stebėtojų. Kompartijos vadas E. Honeckeris gėdinga komunistų siena pavadino laisvę atnešusia tvirtovę. Iš tikrųjų ta siena atnešė nelaisvę, sustabdydama masinį vokiečių bėgimą į V. Vokietiją. Vakaru Berlyne gėlėmis ir plakatais buvo prisiminti komunistinės milicijos nužudyti bėgliai, bandę įveikti sienos kliūtis. Bendrųjų aukų skaičius per 20 metų pasiekė 72.

Sukakties proga Vak. Berlyne trijų dienų bado streiką buvo paskelbė šeši pabėgėliai iš Rytų Vokietijos, kovojantys už gaminių išleidimą iš komunistinės teritorijos. Vienas plakatas skelbė: "Negali būti vieningos Europos, kol laisvės neturės Berlynas!" Prie Sovietų oro linijos "Aero-Flot" įstaigos Vakarų Berlyne demonstrantai pastatė simbolinę sieną. Rytų Berlyne prie sienos buvo suimta 16 vokiečių, savo šūkiams pasitinkusių vieningos Vokietijos idėją.

ISTEISINO VEŽEJŲ UNIJOS VIRSTININKA

CHICAGO, Ill. — JAV Distrikto teisėjas Prentice H. Marshall nutraukė bylą prieš Teamsterių unijos pirmininką Roy Lee Williams dėl įrodymų stokos. Williams buvo įtariamas kysčių davimu senatoriui Howard W. Cannon, demokratui iš Nevados. 1979 metais Williams tikėjosi gauti išimtiną teisę pirkti 5,8 akrus žemės senatoriaus kaimynystėje už \$1.4 mil. Jis dėl lengvatų kreipėsi į senatorių Cannon. Valdžios advokatas pristatė teismui virš 2,000 pasikalbėjimo juostelių, kuriomis išklausti reikėtų 52 savaites ir atrinkti 70 naudingų šiai bylai.

Prez. Ronald Reagan.

Izraelio premjeras Beginas įtikinėjo prez. Reaganą naudoti kitą planą lėktuvams parduoti Saudi Arabijai, bet prezidento neįtikino.

Valstybės departamentas svarsto planus apie reikimą pasiųsti į Salvadorą daugiau karių patarėjų ir kitokios paramos.

PROF. ERINGIS BALFE KALBĖJO APIE PAVERGTUS LIETUVIUS

CHICAGO, Ill. — Praeitą trečiądienį, rugsėjo 9 d. vakarą, 67-toj gatvėj esančiose BALFo patalpose šiomis dienomis iš rusų pavergtos Lietuvos ištirkęs prof. A. Eringis susitiko su Chicago spaudos atstovais, kurių susirinko virš 40. Prof. Eringis padarė idomų pranešimą apie savo odiseją.

BALFo pirmininkė p. Marija Rudienė įvardinamė žodyje pareiškė, kad BALFas esąs artimame kontakte su Baltaisiais Rūmais, todėl ir galys padėti nelaimėn patekusiems mūsų tautiečiams.

Netrukus į salę įžengė inž. Antanas Rudis kartu su biologijos prof. Eringiu. Jis nepaprastai gyvai papasakojo apie rizikingą lietuvių mokslininko pabėgimą nuo saugojamų mokslininkų, vykstančių į užsienį mokslinio tyrinėjimo tikslams. Pačioje Lietuvoje kiekvienas mokslininkas įtartinamas, sekamas, turi apgalvoti kiekvieną ištariamą žodį. Mokslininkai privalo būti laisvi, kad galėtų pareikšti savo abejones ir jas patikrinti, bet mokslo įstaigose mokslininkai dabar privalo sekti nustatytas dogmas ir jas dėstyti studentams. Kiekvienas mokslininkas jaučiasi uždėtas sunkią okupanto leteną.

Prof. Eringis pirmiausia pasveikino Lietuvos generalinę konsulę poną Jūzė Daužvardienę.

Po įdomaus pranešimo, prof. Eringis atsakinėjo į spaudos atstovų klausimus. Žurnalistas Antanas Pleškys visą pasikalbėjimą užsirašė į magnetinę juostelę. Reikia manyti, kad šiomis dienomis jis padarys visiems čekiečiams reportažą apie pasikalbėjimą su Eringiu.

Atvykusį profesorių Amerikos Lietuvių Tarybos vardu sveikino jos pirmininkas Kazys Šidlauskas. Mokslininką sveikino ir kiti spaudos atstovai.

Vėliau BALFo vadovybė svečius pavažiavo. Spaudos atstovai pradėjo skirstytis tikrai 11 val. vakaro.

MIESTAS GAVO PASKOLĄ SUSISIEKIMUI

CHICAGO, Ill. — Miesto kontrolierius Daniel J. Grimm trečiądienį pranešė, kad miesto burmistrė Jane Byrne gavo \$50 milijonų paskolą iš trijų bankų. \$37 milijonus paskolino First National of Chicago, \$10 milijonų gauta iš Citibank New York ir \$3 milijonus paskolino Amalgamated Bank Chicagoje.

Minimi pinigai padės išlaikyti miesto susisiekimo sistemą CTA visą rugsėjo mėnesį. Miesto taryba rugsėjo 3 d. nutarė leisti šiam reikalui užtraukti \$70 milijonų paskolą, kad užtektų spaliui bei lapkričio mėnesiams.

SADATAS NESIRENGIA SKELBTIS SACHU

KAIRAS, Egiptas. — Praeitą savaitę prezidentas Anwar Sadatas, pasitaręs su kabineto nariais, įsakė suimti 1,586 egiptiečius. Kai kuri JAV ir kelių arabų valstybių spauda paskelbė, kad Sadatas rengiasi pasiskelbti sachu ir tikrumoje virš krašto diktatoriumi.

Sadatas ketvirtadienį paskelbė, kad jis diktatoriumi nebus ir sachu nepasiskelbs. Jis tvirtina, kad jis rengiasi padėti pagrindus Egipto demokratijai. Jis įsakė suimti visus Egipto išdavikus. Jis nenorėjo, kad pasinaudojant tikėjimo laisve, Egipto moksle būtų ruošama k o n s p i r a c i j a prieš demokratinę santvarką, kaip ji buvo paruošta Irane. Sadatas mano, kad ilgai užtruks, kol Irane bus atstatyta demokratija.

200 MOKYTOJŲ PASODINO BELANGEN

PHILADELPHIA, Pa. — Filadelfijos teisėjas įsakė teismui atėjusiems 200 mokytojų baigti streiką ir tuojau eiti į mokyklas ir pradėti darbą. Mokytojai išklaušė teisėjo argumentą, bet ten pat atsakė. Tada, teisėjas atsisakius dirbti mokytojus

REAGANAS ATMETĖ BEGINO PLANUS

WASHINGTON, D.C. — Izraelio premjeras M. Begin, išėjęs iš prezidentūros, savo draugams pareiškė, kad jis pajėgus įtikinti prezidentą pakeisti savo planus, liečiančius Amerikos žvalgybinių radarų lėktuvų pardavimą Saudi Arabijai.

Pats prezidentas pareiškė, kad pasikalbėjimas su Beginu, vyko labai gražiai, bet jis savo planų nepakeitė. Prezidentas pridėjo, kad pasikalbėjimas visą laiką buvo labai draugiškas. Kilo nesutarimai, kai abu išėjo iš Baltųjų Rūmų pasivaikščioti. Beginas pasirašė apie Izraelio sostinę Jeruzalę. Prezidentas tuoj pastebėjo, kad JAV Jeruzalės Izraeliui nepripažįsta.

ISVENGTA LĖKTUVŲ KATASTROFOS FLORIDOJ

MIAMI. — Republic oro linijos lėktuvas DC-9 su 4 įgulos nariais ir 80 keleivių antradienio rytą pakilo iš Orlando aerodromo skristi į Fort Lauderdale. Pakelui pilotas pranešė, kad 4,500 pėdų aukštyje pro jį 15 pėdų distancijoje praskrido Beachcraft Baron lėktuvas.

Kvotą daro Federalinė Aviacijos Agentūra. Paaikėjo, kad išėję streikuoti lėktuvų trafiko kontrolieriai tame mažame lėktuve ruošė saugaus skraidymo propagandinį filmą. Filmas buvo rodomas trečiądienį per NBC televiziją.

Kuba nori perkelti į JAV dar apie 200,000 nepaįsėjusių savo piliečių.

Libano palestiniečiai sutinka nešaudyti į Izraelio teritoriją, jeigu Izraelis pažadės nebombarduoti palestiniečių pozicijų.

ten pat, teismo rūmuose, uždarė 24 valandoms.

Ketvirtadienio rytą teisėjas nujėjo pas mokytojus, juos gerokai apibūrė už tokį užsispyrimą ir liepė eiti namo ir grįžti į darbą, jeigu jie nenorės eiti ilgesniai laikui į kalėjimą.

KUBIEČIAI PRIEVARTA NORI PRIMESTI SAVO VALIĄ

SIŪS DAUGIAU PATARĖJŲ IR TEIKS EKONOMINĘ PAGALBĄ DABARTINEI VYRIAUSYBEI

WASHINGTON, D.C. — Sek-

retorius Haig pareiškė, kad JAV rengiasi siųsti didesnę pagalbą dabartinei Salvadoro vyriausybei ir karo jėgoms. Dabar paaikėjo, kad Kubos agentai dalyvauja susirėmimuose su Salvadoro karo jėgomis. Valstybės departamentas svarsto priemonės, kuriomis būtų galima geriau padėti legaliai Salvadoro vyriausybei.

Trečiądienį Valstybės departamentas paruošė spaudai ir užsienio atstovams pranešimą apie dabartinę padėtį Salvadore ir apie JAV teikiamą paramą. Iki šio momento Salvadore buvo 50 JAV karo patarėjų, pareiškė Valstybės departamento atstovas Dean Fischer. JAV taip pat teikė karo medžiagą prieš įsibrovėlius kovojančius Salvadore kariams.

Į Salvadorą įsibrovusieji kubiečiai pradėjo gadinėti elektros laidus, kelius ir sostinės priemiestuose žudyti žmones, tai JAV svarsto apie reikimą padidinti Amerikos patarėjų skaičių Salvadore karo jėgomis. Iki šio momento vienas Amerikos karys patarėjas nedalyvavo Salvadore mūšiuose, bet atrodo, kad patarėjų skaičių teks padidinti. Siūlas svarstomas Valstybės departamente, bet nutarimo dar nėra.

Dean Fischer taip pat pareiškė JAV nepasitenkinimą Meksikos ir Prancūzijos vyriausybėmis, pripažinti Salvadore kovojančių maistininkų vadovybę ir patarimu Salvadoro vyriausybei tartis su maistininkais. Prancūzijos ir Meksikos pasiūlymas neapgalvotas. Salvadore prigužėjo ginkluotų įsibrovėlių iš įvairių valstybių. Jie žudo nekaltus žmones. Salvadore kaimuose, miesteliuose, kaimuose, uose ir sosti-nėje. Šios dvi valstybės pataria dabartinei Salvadoro vyriausy-

NORI PATIKRINTI KARDINOLO CODY FINANSUS

CHICAGO, Ill. — Federalinio teismo priekusieji teisėjai panoro patikrinti Chicago arkivyskupo John Cody paskutinių 15 metų finansus.

Manoma, kad kardinolas davė pinigų St. Louis mieste gyvenančiai ponai Helen Dolan Wilson, padėdamas jai įsigyti namus. Jėdų susipažino jaunystės dienomis St. Louis mieste.

Prisiekusiųjų teismas pareikalavo kardinolo asmeniškos ir arkivyskupijos bankinės atskaitomybės, liečiančios paskutinius du metus. Kardinolas įsakė viską parodyti. Tuos visus reikalus tvarko kanceliarijos pareigūnas Peter Foote. Kardinolas atsisakė asmeniskai atsakyti.

REDGRAVE VAIDINS PLO DOKUMENTINIAME FILME

BEIRUTAS, Libanas. — Gabi artistė Vanessa Redgrave, čia atvykusi dalyvauti tarptautinėje solidarumo su Libano ir PLO žmonių konferencijoje, pareiškė, kad ji vaidins filme, finansuojamame Palestiniečių Išlaisvinimo Organizacijos. Filme bus rodoma kokios didelės įtakos nacių Vokietijoje turėjo į žydų nacionalizmą 1930 metais.

Artistė Redgrave arabams jau trečiųjų filmą vaidina. Kiekvieną kartą žydai ją aštriai kritikuoja, bet yra įsitikinusi, kad patys žydai yra kalti dėl filosofinių nesupratimų ir reiskia savo nuostatą už PLO sąjūdį. Redgrave glaudžiai bendradarbiauja su Anglijos kairiaspausiais ir atvirai pasisako prieš žydus nacionalistus.

— First Chicago bankas davė Sovietams 25 milijonų dolerių paskolą ir dar numato duoti \$15 milijonų.

— Ketvirtadienį aukso uncija kainavo \$438.

bei tartis su įsibrovėliais, neruštacių, ką jie atstovauja.

Meksikos ir Prancūzijos nutarimu yra pasipiktinusios ir PLO bei Vidurio Amerikos valstybių vyriausybės. Pirmon cilėn Salvadore privalo būti sudarytos taikos sąlygos, kurių metu būtų galima praversti laisvus, demokratinius rinkimus. Išrinkti atstovai galės sudaryti krašto vyriausybę, kuri atstovaus Salvadorą. Kol nebus sudarytos laisvų rinkimų sąlygos, niekas neturi teisės kalbėti ir tartis Salvadore vardu. Jokia vyriausybė nėra įpareigota tartis su įsibrovėliais į Salvadorą, gadinančiais elektros laidus ir griauančiais tiltus ir kelius. Argentina, Brazilija, Čilė, JAV ir kitos Amerikos valstybės nepataria dabartinei vyriausybei tartis su įsibrovėliais kubiečiais ar kitų valstybių maistininkais.

Sekretorius A. Haig, palyręs, kad Kubos kariai Salvadore kovoja prieš vietinius karius, siūlo saugumo tarybai pasiųsti didesnę paramą Salvadoro kariams.

JUZOUI PAUKSTELIUI MIRUS

Eidamas 83 metus, liepos 20 d. Lietuvoje mirė buvęs gimnazijos mokytojas ir produktingas rašytojas Juzas Paukštėlis.

Oficialiuose nekrologuose jis vadinamas „istikimu savo liaudies istorijos žinioje“ (J. Baltušis), „ne kaita koregavusi savo pasaulėžiūrą ir visuomenines pozicijas“ (J. Laukaitis), „tauntingu žodžio meistru, savo kūrinuose giliai meniškai atskleidusiu liaudies gyvenimą“.

VARGINGAS GYVENIMAS

Gimęs 1899 m. kovo 3 d. Tišonių k., Linkuvos valsč. valstiečių Ptašinskių šeimoje. Tėvui mirus aštuonerius metus ganė žąsis, o kaimininkės Beleckienės išmokyta skaityti, porą metų lankė Linkuvos mokyklą. Po karo, „per žiemą kietai mokėsis“, įstojo į Linkuvos progimnazijos ketvirtąją klasę, eidamas dvidešimtuosius metus.

Nors buvo neturtingas, daug vargo ir skurdžiai gyveno, tačiau ligi sovietų okupacijos neišvengė Markso teorijomis. Priešingai, kaip pats prisipažįsta, gimnazijoje pasidavė dešiniąsiai srovei ir paskui ilgai buvo jos nesamas.

Mokydamasis Šiaulių gimnazijoje, uždarbiavo grimoformas tartistis ir pats išgarsėjo kaip režisierius, artistas ir poetas. Savo kūrinėlius siuntė Vaizgantui, Jakštui, Girai, Vaičiūnui. Deimantų ieškotojas Vaizgantas 1920 m. jam atsakė: „Eilėse stinging poetinių vaizdų, nors griebiamasi formų. Bet drįsimas siekti jau reiškia talento galimybę. Ką gi pakenks bandžius?“

Nors vargingai gyvendamas susirgo tuberkulioze, tačiau 1923 m. baigė gimnaziją ir įstojo į Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultetą literatūros studijuoti. Baigęs universitetą,

buvo paskirtas Kėdainių gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju. Porą metų buvo tos gimnazijos direktoriumi.

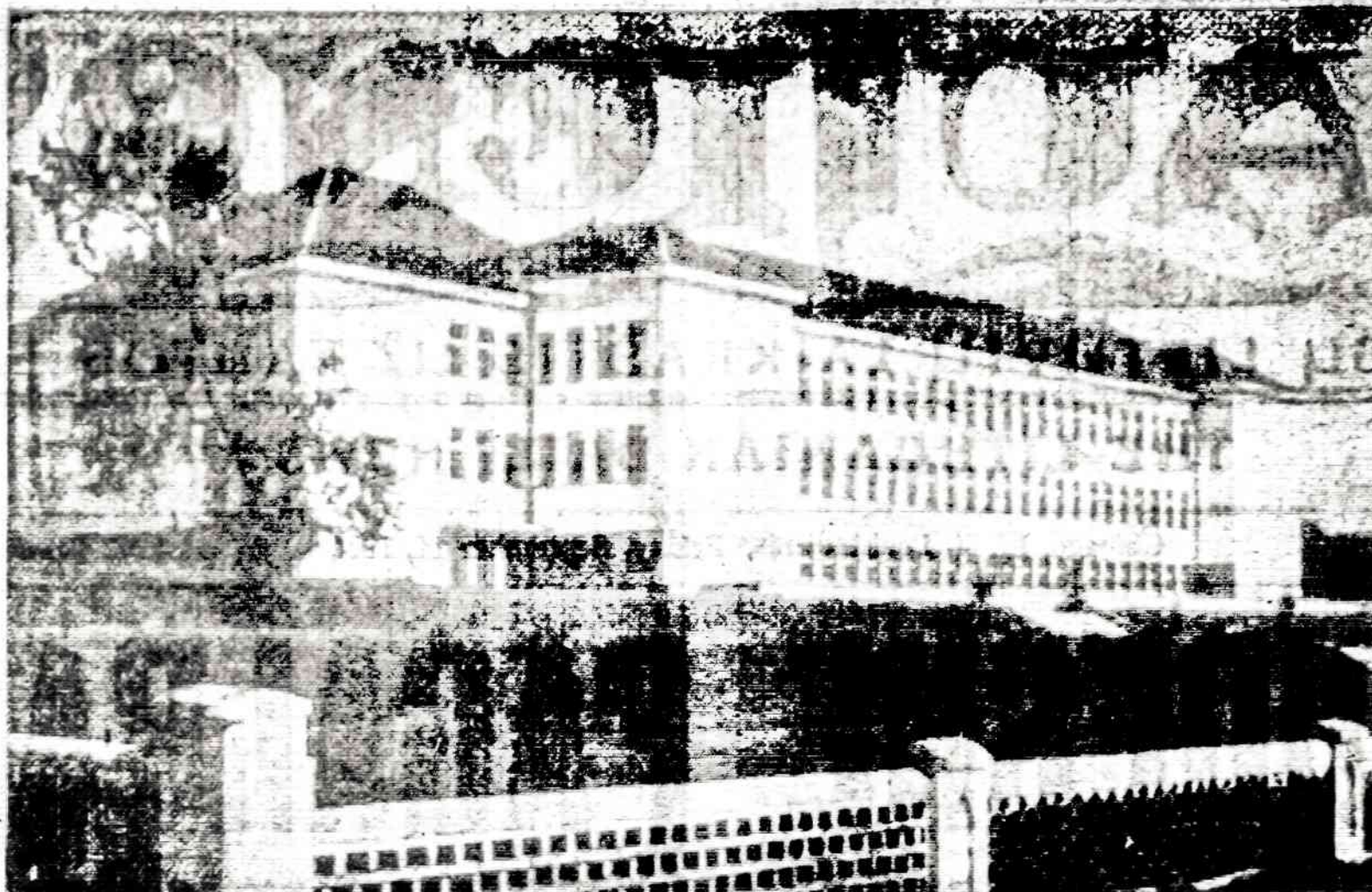
1946 m. rašytojų d-jos pirm. P. Cvirka padėjo jam atsipalaiduoti nuo mokytojo darbo ir atsiduoti literatūrai. Deja, kaip pats prisipažįsta, dvylika Stalino asmens kulto metų, vadina „nekonfliktškumo teorija“, jam buvo ypač nepalankūs: „Per tuos metus, neskaitant vertimų, savo aš labai mažai teparasčiau“.

LITERATŪROS BARUOSE

Juzas Paukštėlis, ne mažas besimokydamas gimnazijoje, spaudoje pradėjo rodytis 1921 m. Jo kūrinėliai buvo spausdinami Trimite. Ateityje, vėliau Žinyje, Nauj. Romuvoje. 1928 m. iš spaudos išėjo pirmasis 10 apsakymų rinkinys „Vidurnaktinių baladė“. Jaunam rašytojui, lietušiam meilės temas, stigo kompozicines patirties, epinio šaltumo, gilesnės veikėjų charakteristikos. Tų pačių klaidų neišvengė nė „Našlės vaiko“ romane, kuriame žymu autobiografinis elementas, o taigi tas pats sentimentalumas.

1936 m. buvo išleistas J. Paukštėlio romanas apie mokytojų gyvenimą „Pirmieji metai“. 1958 m., taikindamasis marksistinei kritikai, parengė naują to romano leidimą, stengdamasis atmiesti socializmo raugą, tačiau vis dėlto kritikams neįtikio.

1939 m. J. Paukštėlis išgarsėjo „Kaimynų“ romanu, kuriame lyriškai pavaizdavo Lietuvos kaimą, valstiečius ir jų gyvenimą. 1956 m. mėgino pritaikinti ir šį romaną naujoms sąlygoms: išbraukė ne mažą religinių vaizdų, prikaišėjo socialinių motyvų, tačiau, pasak V. Galinio, dėl to nukentėjo lyrizmas. Vis dėlto, šliedamasis prie marksistinio realizmo, laimėjo kritikų sim-

Lietuvos nepriklausomybės laikais 1937 metais Kėdainiuose pastatyta gimnazija

patijas „kaip blavus buržuazinės Lietuvos gyvenimo vaizduotės, sugebą atskleisti nemažą esminių prieštaravimų bei negerovių“ (Lietuvių literatūros istorija, III t., 579 psl.).

Pažėręs eilę daugiausia kaimo būties psichologinių apsakymų, 1971 m. J. Paukštėlis parengė idomų „Apyniai kvepėjo“ rinkinį. Nuosaikus lyriškas antspalvis, geras išgyvenimas į jam pažįstamų kaimo žmonių charakterį, beveik klasiška kompozicija tuos apsakymus irikuoja į klasinių kūrinių eiles. Galbūt tik pro per daug tamsius akinius rašytojas žiūrėjo į tikrovę, magindamasis tais pačiais skurdo ir sudužusių meilių vaizdais. Tačiau jo „Pradžioje visa buvo daroma lyg ant juoko. Tik pagaltavim, ar gali tvarkyti pusantro tūkstančio hektarų ūkį buvęs siuvėjas, kuris lauko darbų ne iš tolo nėra matęs? Arba kitas vado, kuris rėta diena, kad nebūtų girtas? Arba prieš mane buvęs — atvažiavo su tuštiu portfelium, po dviejų metų išvažiavo, septynis sunkvežimius priširovęs? Suardė, sunaikino, išgrobste. Žmonės dirbti nebėra. Kaip dirba, jei už metų darbą du tris centnerius vikių ar parburį ir keletą rūbų tegaua?“

EPINĖ TRILOGIJA

Savo literatūrinę kūrybą J. Paukštėlis pasiryžo apvainikuoti epine valstiečių buities trilogija, kuri 1969 m. buvo atžymėta „respublikine premija“. Pirmoji dalis „Jaunystė“ kritikų

sedame, tada be pagaliao niekas artyn tegul ir neina“. Rašytojas leidžia įpykusiai se nelei net tokį pamokslą pasakyti kolūkiečių sueigoje: „Išvartėte visus kryžius pakele, ... išniekinote Dievą, kuriam nuo amžių „šventas Dieve“ giedojome, jaunimą ištvirkino. Vakar mano sūnaus vaikėlis, ... dar mažas vabalėlis, parėjęs iš mokyklos, čiupo nuo lango mūkelę, kurią man amžinatils tėvelis, leisdamas iš namų, buvo dovanojęs, — ir bloške į žemę. Čia, girdi, ne Dievas, bet balvonas. Kas, sakau, vaikeli, tau sakė, kad čia balvonas? Mokytoja, girdi, sakė, kad nėra nei Dievo, nei šventosios Dvasios. ... Tai koks iš to vaiko išaugs žmogus? Galvijėlis išaugs!“

Senutė „naujų vėjų gaudesio nebesupranta“, o J. Paukštėlis patvirtina tai, ką „Lietuvos KB Kronika“ teberašo, nors už tai jų bendradarbiai nuteisiami kaiejimu ir išdėmimu. Našlės sūnus, pats sunkiai vargęs, turėjo, pasak J. Laukaitio, „koreguoti savo pasaulėžiūrą ir visuomenines pozicijas“, visa tai pateisindamas didele liaudies meile...

NEGI KURIAME, KAD PAGLOSTYTŲ

1979 m. J. Paukštėlis, būdamas 80 metų amžiaus, parengė idomią atsiminimų knygą „Dainai atsimenu juos“. Joje vaizdžiai aprašė Maironį, G. Petkevičaitę — Bitę, J. Jablonskį, M. Pečkauskaitę — Satrijos Ragana, J. Šlupą, J. Tumą-Vaizgantą, S. Nerį, P. Cvirka, P. Vai-

J. Paukštėlis gražiai pasišipo iš Stalino kulto laikų ūkių („atsiliekančius muša“), „liaudies priešų apšaukimo“, iš laikraščių, kurie tik „gria, gražina, meluoja“, iš įvairių valdovų, nes „jei jau ir aukštesnė kėdė katras atsi-

Lapai ir šaknys

Gražią šiltą dieną šešėlį ant žemės mesdami Medžio lapai šnabždėjo su zefiru; Jie gyrės savo tankumu bei žalumu Ir jam taip kalbėjo, save aukštai iškeldami:

— „Sakyk tu pats, ar ne tiesa, Kad mes esam slėnio pažiba, Kad dėka mums medis toks puošnus, vertingas, Saulei nepralaidus ir toks didingas? Ko jis būt vertas be mūsų visų? Na, save mes galim pagirti iš tiesų. Ar ne mūsų vėsus šešėlis visus priglaudžia, Kai karščiai siaučia? Ar ne mes savo grožiu jaunimą šokt pritraukiam? Kas vakarą ląkstutę mes sulaukiam; O tu, zefire, mėgsti nuolat mus lankyti.“

— „Ir mums aciu vertėtų pasakyti“, Jiems balsas iš žemės atsiliepė kukliai.

— „Kas drįsta mums kalbėti taip žūliškai? Kas jūs tokie, kad kalbate taip grubiai?“ Lapai medyje pasipiktinę šlamėjo.

— „Mes tie“, lapams iš apačios kalbėjo, „Kurie, čia gimę tamsoje, jus maitinam Ir per sausras atgaivinam.“

Ar mūsų nepažįstat? Mes šaknys medžio, kur jūs gyvenat. Laimingai sau klestėkit, Tik mūsų skirtumą įsidėmėkit.

Kas pavasarį užgimsta naujas lapas, O visus senus priglaudžia kapas.

Jei šaknys visai išdžiū, Gamta pribais šį medį ir jus“.

(V. Petraitis, Pasakėčios, 217 psl., kalna \$3.)

gaužamos Naujienose.

ėdina, V. Mykolaitis-Putina, A. (Venuolį ir A. Venclovą.

V. Mykolaitis-Putinas, kurį „kankindavę mintys ir dėl gyvenimo beprasmiškumo, dėl žiaurų, kurias jam, kaip ir daugeliui, tekę matyti ir patirti“. 1932 m., parašęs „Altorių šešėly“ I dalį, J. Paukštėliui pasakė: „Bet negi mes kuriame — rašome tik tam, kad mus glostytų, girtų. Rašome, išsakoje tai, vi-

duje suskaipta, ko netegalimė nutyli“.

Taip buvo anais laisvės laikais, kai Lietuva be kitų pagalbos stovėjo ant vis tvirtėjančių kojų. Putinas savo principų laikėsi ir tada, kai atėjo rūsios dienos. J. Paukštėlis savo profesoriaus žodžius, kaip matome, atsiminė, bet rašė, kaip jo „visuomeninė pozicija“ reikalavo.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

MIRĖ A. ULPIS

Rugpjūčio 21 d. Lietuvoje mirė bibliografas Antanas Ulpis, buv. Knygų Rūmų direktorius. Gimęs 1904 m. vasario 27 d. Rygoje, A. Ulpis 1923-1940 m. dirbo šiaulių Kultūros b-ės leidykloje. Po II karo baigė Lenigrado bibliotekininkystės institutą ir buvo paskirtas Knygų Rūmų Vilniuje direktorium. Jis buvo daugelio Knygų Rūmų leidybinių redaktorių ir parengė pats ar kartu su kitais keletą reikšmingų bibliografinių darbų.

PABRANGS LAIKRAŠČIAI

Dėl infliacijos, Lietuvoje išėinančių laikraščių kainos nuo 1982 m. sausio 1 d. pakeliamos 50 nuošimčių.

GANYKLOS UŽ 7 KILOMETRŲ

„Valstiečių laikraštys“ (1981. VIII. 20) G. Kulikauskas iš Klišių km., Jurbarko rajono, nusiakundžia:

„Dažar sudaromos palankios sąlygos žemės ūkio produktų gamybai asmeniniame pagalbiniam ūkyje. Tačiau Jurbarko rajono Dainių, tarpukinėje gyvulininkystės ūkyje, kur dirbu statybininku, daug kas taisyti.“

Matyt patenkinama, kad ūkis superka iš gyventojų nupenėtus gyvulius ir juos netrukus išveža į mėsos kombinatą. Sutartys nesudarytos. Tad ir asmeniniams gyvuliams ganyklos skiriamos kartais net už 5-7 kilometrų.

Kalbėti apie našesnę darbą asmeniniame pagalbiniam ūkyje tokiomis sąlygomis sunkoka. O ką daryti šiuo atveju pensininkams? Juk jiems labai padėtų sutartys, ūkio parama apsirūpinant patogesne ganykla, pašalais“.

TVARKELE...

Z. Balėšienė rašo „Valstiečių laikraštys“ (1981. VII. 14):

Atėjusi į ligoninę Sakavičienės sunerimo: aiškiai blogesnis šandien sūnelis Viliukas. Visą spintelę apkrovė skanėstais, pasakoj, kaip šventė atleidus, kokie svečiai buvo... O Viliukas nieko neklausinėja, guli toks neramus, sutrikęs.

— Pasikelk, vaikeli, truputį, pataisyti aš tau lovę.

Pakišo ranka po anklode — viešpatie, gi šlapioj lovoj vaikas guli.

— Mūsų palatoj nianytės nėra, — pravirko Viliukas, — trečia diena į talkas išvažiuoja. O čia nuo mažiučių ateina tokia jaunė, aš ir gėdijausi basono prašyti, laukiau laukiau mūsų nanytės ir nebesulaukiau...

— Tai tvarkelė! — šoko Sakavičienė iš koridorių, visą skyrių ant kojų sukėlė.

Gydytoja atsiprašinėjo, sakė, kad sanitarės į kolūkius talkininkauti išvažiavo...

ATVIRAS LAIŠKAS BREŽNEVIUI

1981 metų liepos 17-tą TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsakymu rusų rašytojų Vladimirui Voinovičiui buvo atimta Tarybų Sąjungos pilietybė. Tą pačią dieną Voinovičius atsakė Brežnevui atviru laišku, kurio vertimą iš „Russkaja Mysl“ (1981. VII. 30) čia patiekime:

Ponas Brežnevai, mano veiklą Jūs įvertinote nepelnytai aukštai. Aš nepakirtau tarybinės valstybės prestižo. Tarybinė valstybė, savo vadovybės pastangų ir jūsų asmeninio indėlio dėka, jokio prestižo neturi. Tad, po teisybei, Jums derėtų atimti pilietybę sau pačiam.

Jūsų įsakas aš nepripažįstu ir laikau jį ne daugiau nei muilo burbulu. Teisiniai jį prištaraui įstatymams, o faktiškai aš kaip buvau rusų rašytojas bei pilietybė taip jau ir liksiu ligi pat mirties ir netgi po jos.

Būdamas nuosaikus optimistas, neabejojau, jog netolimoje ateityje visi Jūsų įsakai, atimantys mūsų vargšei tėvynei jos kultūrinį turta, bus panaikinti. Visgi manoj optimizmo nepakanka tam, kad patikėčiau, jog taip greitai bus likviduotas popieriaus deficitas. Ir maniesiems skaitytojams teks atiduoti makulatūrą po dvidešim kilogramų Jūsų veikalų, kad gautų taloną vienai knygai apie kareivį Čionkina.

Vladimiras Voinovičius (iš Eur. Lietuvio)

— Sirija tvirtina, kad JAV, vetuodamos JT saugumo tarybos nutarimą, trukdo Namibijos nepriklausomybės paskelbimui. Jai buvo atsakyta, kad Namibija neprivalo išsilaisvinti iš P. Afrikos kontrolės tik tam, kad pakliūtų į Sovietų vergiją.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

For constipation you'll call it "The Overnight Wonder"

Ever feel uncomfortable with your laxative? Then it's time you tried the gentle medicine they call "The Overnight Wonder."

It's today's Ex-Lax and it relieves the discomforts of constipation by helping restore the body's own natural rhythm. Try it tonight. You'll like the way you feel in the morning!

Chocolated or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."

Take only as directed

Cold war.

It was bad enough we had to fight the British for our freedom. But on top of that, we had to fight the weather, too.

Because winter at Valley Forge meant snow, ice, and freezing temperatures. All serious enemies to a makeshift army without proper clothing, not nearly enough food, and short on ammunition.

It was an army long on courage, but short on money.

And then the money came. Some \$27,000,000 from the pockets of new Americans.

That's how people took stock

Take stock in America.

In America back then, and you know how they turned out.

Nowadays, people are still helping America strong and self-sufficient. And they're helping themselves to safe, dependable savings. By taking stock in America with the Payroll Savings Plan.

Buy United States Savings Bonds. They won't leave you out in the cold.

Now if Bonds pay 6% interest when held to maturity of 5 years (4 1/2% the first year), 1% bonus on cashed-out Bonds can be replaced if interest is provided. When cashed-out Bonds can be replaced in cash. (Interest not subject to state or local income taxes, and interest not subject to federal income tax.)

RASPUTINIADA

Dabar toks vardas dažnai prietaikomas ypatingai įvairių valstybių valdanciose sferose pasi-taikanciam paleistuvavimui.

Pirmas tikras Rasputinas buvo carų Rusijoje. Jis ten turėjo įvairios didelės įtakos, kaip pavestas lengvinti caro sosto įpėdinio, sergancio hemofilija, skausmus, kai daktarai nepajėgė jam pagelbėti. Tai pasireiškė įgimtas ir nesuprantamas, retai pasitaikęs organizmo pajėgumas hipnozu veikti kitus. Žinoma, meluota aiškinant ir šiuo atveju Dievo suteikiama malčė panašiai, kaip Scientology moksline religijoje irgi taiko pasveikimą, remiantis stipriu tikėjimu į Dievo pagalbą.

Rasputinas savo hipnozu, padėdamas galvą, sprandą ar krūtine, pajėgdavo sustabdyti caro sūnaus kraujavimą. Tokiu būdu Rasputinas, pasinaudodamas carienės dėkingumu ir palankumu, pavyzdžiui, per ją paveikdavo carą priešintis reformoms, kas palengvino ir paskubino bolševikų įsigalėjimą Rusijoje, o bolševikų ten atsiradimas ir įsitvirtinimas turėjo didžiausios įtakos visos žmonijos istorijai, o bolševikų ten atsiradimas ir įsitvirtinimas turėjo didžiausios įtakos visos žmonijos istorijai. Be to, Rasputinas kažkodėl buvo nusiteikęs prieš karą ir savo įtaka silpnino tautos atsparumą ir pasipriešinimą ir nušlavė pasipriešinimą ministerių. Pastebėta, kad jis domėjosi ne tik vidaus politika, bet ir karine veikla.

Kai Grigorijus Rasputinas, tikras jo vardas Grigorijus, Efimovo sūnus, Novykas, Sibiro muzikas, atvyko į St. Petersburgą, carienė tuoj patikėjo, kad pats Dievas jai siunčia pagalbą, išklaušęs jos maldas. Tarpininkė buvo Ona Taniejeva, iškėjęsi už karininko Vynebovo. Jos santykiai su Rasputinu tuoj nulėmė jos santuokos galą. Prasidėjo paleistuvavimo ir girtuokliavimo orgijos, lemiančios kartu caro ir carienės gyvenimą ir visą politinę kryptį. Ypatingai didžiojo karo metu tai panaudodavo diskredituoti carienę kaip vokiečių ir jos atsidavimą Rasputinui, kas sukėlė visos tautos didžiausią panieką ir neapykantą.

Valstybės Dūma, kunigaikščiai ir generolai pagaliau nusprendė, kad būtina reikia likviduoti Rasputiną. Net Puriškevičius, Valstybės Dūmos atstovas ir didžiausias monarchistas, pareiškė: "Šis nešvarus muzikas neturi toliau valdyti Rusijos". Kunigaikštis Jusupovas entu-

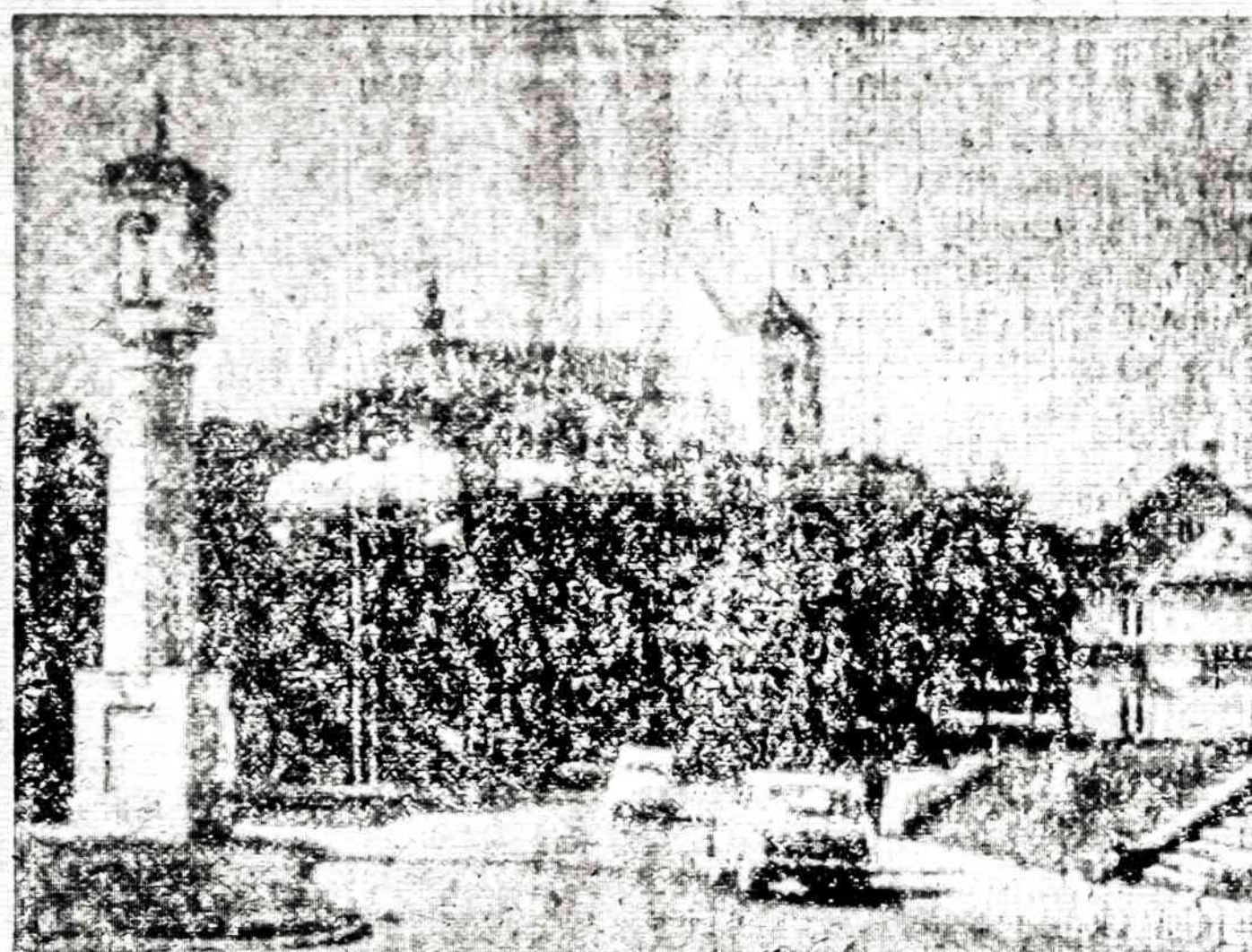
ziastingai Puriškevičiui pritarė ir sutiko Rasputiną nužudyti. Samokšlininkai dar prisidėjo daktaras Lazoverlas ir jaunas didysis kunigaikštis Dmitrijus, Nikolajaus II pusbrolis. Rasputino mėgiamus pyragaičius apnuodijo stipriais nuodais, kurių pakaktų nužudyti keletą žmonių.

Deja, Rasputinas, suvalgęs du apnuodytus pyragaičius ir išgėręs Madeirės vyno su nuodais, vienok jo organizmas buvo nepaveiktas nuodų, nes, esą, jis nujaukęs, kad taip gali atsitikti ir, esą, nuodais užgrūdino iš anksto organizmą. Teko dar keletą šių paleisti ir tik po to jis susmuko. Kai greta gatvė buvo policininkas, išgirdęs šūvį, atbėgo ir teiravosi, kas atsitiko, jam atsakė, jog šuo tapo nušautas. Tuomet Rasputino kūną paskandino Nevoje.

Rasputinas pasižymėjo ne tik hipnozu, bet ir nujautimu. Kai premjeras Stolypinas, atsižvelgdamas į tautos nuotaikas, drįso Rasputiną pašalinti iš St. Petersburgo, Rasputinas buvo išvykęs net į Jeruzalemą ir kitas šventas vietas aplankyti. Už kiek laiko Nikolajus II su Stolypinu ir ministeriu Kokovcovu apsilankė Kijeve vieno paminklo atidengimo iškilnių proga. Stolypinui važiuojant ir Rasputinui pripuolant būnant gatvė, Rasputinas pradėjo rekti: "Mirtis lydi Stolypiną ir važiuoja greta jo". Ir iš tikro, sekancią naktį Kijevo operos rūmuose pirmose eilėse jaunas vyras dviem šūviais jį nužudė. Liko neaišku, ar tai atliko revoliucionierių partijos ar reakcininkų samokslu, nes ir vienų ir kitų jis buvo nekenčiamas.

Be to, savo laiku Rasputinas buvo parašęs pranašingą laišką, turėdamas galvą Nikolajų II, šia prasme: "Aš jaučiu, kad nesulauksiu Naujųjų Metų. Todėl norėčiau pareikšti, kad jei mane nužudys eilinis asmuo, Rusijos carui nereiks baugintis... Bet jei tai atliks iš caro giminės, tai nei vienas iš visų caro giminės nebus gyvas ilgiau dvejų metų. Jie visi liks nužudyti rusų žmonių". Dar jis išpranašavo, kad jis bus sudegintas ir pelenai išbarstyti ir vėjo išnešioti visur. Irgi tai taip ir atsitiko. Kai jau caras Nikolajus II buvo sargybos priežiūroje, tuoj pat kareiviai išdraskė Rasputino mauzoliejų, ir kūną apipylė gazolinu ir padegė, o pelenus išbarstė.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS

TRAKŲ MIESTELIO CENTRAS

SOVIETAJ VISU SMARKUMU RUSINA LIETUVĄ IR KITAS RESPUBLIKAS

PASAKOJA NESENAI PASITRAUKĘS IS LIETUVOS

Dabartinės Lietuvos spaudoje su žiburiu nerasiaime tokių žodžių kaip "Sovietinis rusiškas nacionalizmas", ar aplamai "rusiškas nacionalizmas", tačiau tiksliai knygų ir brošiūrų išleista prieš lietuviškąjį nacionalizmą, vadinant jį dar ir buržuaziniu. Pasirodo, kad sovietiniu požiūriu rusiškas nacionalizmas negalys būti sovietiniu, tačiau lietuviškasis — taip! Kaip gi yra ištikrųjų? Pažiūrėkime, kaip "vagies kepurė dega", žvilgtelkime tik į keletą momentų — faktų, kaip rusiškas komunistinis imperializmas, prisidengęs tarybinio broliškojo internacionalizmo vėliava ir šūkiais, rusina visas užgrobtas tautas nuo Baltijos iki Vladivostoko, nuo Vorikutos iki Kaukazo — jų tarpe ir mūsų tautą.

Lietuva, šimtmečiais atlaikiusi kryžiuočių puolimą iš vakarų, o taip pat ir lenkų kalbos skverbimąsi, ginasi šandie nuo rusiško imperializmo, einančio su raudona pjautuvo ir kūjo vėliava okupuota Nemuno krašto teritorija dviem kryptimis — iš Maskvos ir iš buvusios Karaliaučiaus srities, Rytprūsų. Tikslas — sunaikinti lietuvių kalbą, pakeisti lietuvių širdis ir protus, kad po kiek laiko ant Nemuno kranto teiktų tik kryžius su užrašu: "Čia gyveno lietuviai".

Niekad lietuvių istorijoje nebuvo tiek daug pajėgių tautiečių rusinimo pasipriešinimui

bet niekad istorijoje nebuvo ir tokios baisios situacijos, rusiškų puolimo — plačiai organizuoto, rafinuoto, apsiginklavusio šiuolaikinėmis XX amžiaus technikos priemonėmis.

Štai keli būdingi rusinimo momentai iš daugelio.

Ryškūs rusų tautybės gyvenimo Rusijos Federatyvinės respublikos skverbimasis į Lietuvą, į Lietuvos ekonominius centrus, prisidengiant "nepamainomų" specialistų titulais, ar "tautų draugystės" skraiste. Paminėtina šios stambesnės gamybos ar įmonės: atominė elektrinė Ignalinos krašte prie Visagino ežero, Mažeikių naftos perdirbimo gamykla, Pakuonio-Kaišiadorių akumuliacinė hidroelektrinė, Elektrėnų VRES, Alytaus medvilnės kombinatas, Klaipėdos laivų statykla, Vilniaus kurorto aparatūros gamykla, Kauno dirbtinio pluošto gamykla. Utėnos; trikotažo fabrikas, Jonavos azotinių trąšų gamykla. Kėdai- nių chemijos kombinatas ir kt.

Nepaprastai didelis rusų antplūdis į Lietuvos kurortus: Palangą, Druskininkus, Birštoną, o vasaros metu ištiesi nenutrūkstantis "turistų" ir "svečių" srautas, kad po kiek laiko ant Nemuno kranto teiktų tik kryžius su užrašu: "Čia gyveno lietuviai".

Niekad lietuvių istorijoje nebuvo tiek daug pajėgių tautiečių rusinimo pasipriešinimui

gijos poilsia vietoje ir t. t. Druskininkai tapo beveik rusiškų miestu. Visur tegirdėti rusų kalba. Lietuvos gyventojams čia mažai telieka galimybių pailsėti, pasigdyti.

Lietuvos teritorijoje laikomi sovietų kariuomenės daliniai teikia didesnę privilegiją savo kareiviams ir karininkams. Pasibaigus kariškių tarnybos laikui, jie turi teisę pasilikti gyventi Lietuvos teritorijoje su šeima, savo butuose. Jei kurie kariškiai grįžta atgal į Rusiją, tai savo butus, kaip taisyklė, perleidžia savo giminėms iš "plėčiosios tėvynės". Didžiulis procentas naujai pastatytų gyvenamųjų namų tenka kariškiams. Be to, jie gauna specialias lėšas statydinti naujus daugiakūčius gyvenamus namus pačiose geriausiose ir gražiausiose mūsų miestų vietose — Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Alytuje ir kitur. Rusų šeimos reikalauja naujų rusiškų vaikų darželių, lopšelių, vidurinių mokyklų, muzikos mokyklų. Tokie mokyklų mokytojai, auklėtojai ir direktoriai kviečiami rusai — lietuviams nėra ko ten veikti...

Iš Vilniaus, Lietuvos sostinės, beveik visų ministerijų raštai šunčiami rusų kalba. Dvi lietuviškos žinybos, įstaigos, susirašinėja rusiškai. Pilna čia visokių "prikazų", "ukazų", "pastanovlenių", "instrukcijų" rusų kalba. Statybose dominuoja rusų kalba, keikiasi žmonės rusiškai, ruošiami žiniaraščiai, paskyros, tabeliai ir aktai rusiškai, visur naudojamos blankos, paruoštos rusų kalba. Komunisto sta-

tyboms vartojama rusų kalba, nes ja kalbėjo Leninas! Niekas neišdrįsta paklausti ir pasiteirauti, kodėl ne vokiškai, nes Marksas ir Engelsas tai vokiškai kalbėjo, atrodytų — vokiečių kalba turėtų pirmenybę? Nėra ir čia logikos!...

Lietuvos geležinkeliai — tipiški rusiški. Užrašai geležinkelių stotyse išimtinai rusiškai, bilietai pirkiti Lietuvoje, nors ir priemiestinams traukiniams — rusiškai.

Daugelyje viešojo naudojimo patalpų — kaip pav. geležinkelio stotyse, autobusų laukimo eilėse, valgyklose, restoranuose, kavinėse, valstybinėse įstaigose — dažnai kabo rusiškas, tipinis visai Rusijai pavikslas, kuriame pavaizduoti trys raiti rusų bajorai-kariai: vienas su kardu, kitas su kuoka, o trečias su lanku ir strėlėmis — visi pilnoj rusiško stiliaus uniformoje iš senų laikų. Tose vietose nepamatysi nė vieno mūsų Lietuvos kunigaikščio paveikslėlio.

Civilinės gynybos kursams praversti, kursų vadovais kviečiami atsarginiai rusų karininkai: kapitonai ir majorai, kurie kursų veda tik rusų kalba.

Pastaruoju metu, valstybinės šventės pažymėti, išleisti džiama plakatai ir lozungai, kaip pav. spalio revoliucijai ar gegužės pirmajai — viskas yra spausdinama rusų kalba, labai retai kur lietuviškas užrašas.

Kelių paskutiniųjų metų laikotarpį, buvo jau labai ryškiai pastebėta, kad Vilniaus, Kauno ir kt. miestų centriniuose knygynuose nepaprastai padidėjo rusų kalba parašytų knygų skaičius. Rusų kalba knygų lentynų skyrėsi plečiasi, rusiškų knygų antplūdis vis didėja. Savime aišku — lietuvių kalba traukiasi. Dingo "Lituanistinė biblioteka" ir kiti lietuvių klasiškų leidiniai. Jų ir su žiburiu neberasi.

Valstybinė leidykla vis daugiau spausdina vokus ir atvirutes su rūsiais užrašais apie Lietuvos kurortus, Lietuvos paminklus, netgi Lietuvos vietas ir gamtą.

Kažkodėl vis dažniau pastebima tendencija mūsų tautą daugiau risti su Baltarusija. Tai čia ir socialistinis lenktyniavimas su ja, ir specialistų pasikeitimas patirtimi. Ne su latviais — bet su baltarusiais! Ir vėl iškyla prieš akis 1918-19 įvykiai, kai Lenino nurodymu buvo sudaryta Lit-Bel SSR, Lietuvos-Belarusijos

respublika, su prezidentu Cikovskiu ir komisarių tarybos pirmininku Vincu Kapsuku-Mickevičium priešaky, iš kelių Baltarusijos ir Lietuvos gubernijų su 7 milijonais žmonių.

Iškreipiama, suluošinama Lietuvos istorija. Svarbiausi Lietuvos praities momentai pavaizduojami taip, lyg žiūrėtume iš Maskvos Kremliaus sienų, klasiškų kovos ir kt. subankrutavusios komunistinės ideologijos atžvilgiu. Visur nepaprastai dirbtinai, perdėtai, tyčia išskeliami rusų nuopelnai, daromi sąmoningi reveransai "Didžiajai Rusų Tautai", Petriui Didžiajam, Ekerinai ir t. t. Ryskiausias pavyzdys: Žalgirio mūšio tona davė ir jo eigą nulėmė, girdi; rusai — Smolensko pulkai. Gal jie ir kietai kovojo, bet ką gi tačiau jie ki-tą galėjo daryti Vytauto valdžioje?!

Fizikos, chemijos, biologijos geografijos vadovėliuose — skiruose Lietuvos vidurinėms ir aukštesniosioms mokykloms — pagrindinį vaidmenį perdėtai turi mokslininkai su rusiškais pavardėmis: jie visur pirmieji išradėjai, pirmieji pionieriai, mokslininkai — netgi ir keliautojai tyrinėtojai. Kitų tautybių beveik ten nėra.

(Bus daugiau)

— Precinkto kapitonas Ronald Rodnig pripažino, kad rinkimų metu suklastojęs kelis balsus, todėl gavo 30 mėnesių.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

ENERGY WISE

Buy a car no larger or more powerful than you need. Don't be a Born Loser!

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● **LITERATURA**, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstanti, Vincas Krėvė, Igno Šlapelio, Vincas Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Rukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilauš straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileičio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

● **DAIŲ SVENTĖS LAUKUOSE**, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliaisiais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

● **VIEŅISO ŽMOGAUS GYVENIMAS**, Antano Rūkės apraštas Juozo Adomaičio — Dėdės Serno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslu to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga pardodama tik už \$2.

● **LIETUVISKASIS PAMARYS**, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrįčių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vietovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai nandingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsijų žemėlapis. Kaina \$0.

● **KĄ LAUMES LEME**, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmeninį ir vietinį neprik. Lietuvoje ir pirmiaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

● **JULIUS JANONIS**, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik nes Jurgio Jašinskio knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

● **SATYRINĖS NOVELĖS**, M. Zosėnko kūryba, J. Valašio vertimas. 200 pusl. knygoje yra 40 samojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštu, pridėti dolerį persiuntimo išlaidoms.

3 — Naujienos, Chicago, 8, III. Friday, September 11, 1981

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIJA NOREIKIENE

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 ♦ Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MAISTAS IS EUROPOS SANDELIŲ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 ♦ Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINE

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RECEPTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šiokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vakar.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinėinkas

Tel. 476-2206

Inž. LIUDAS MIKŠYS,
50 metų studijavęs, kaip
IS PRAETIES ŪKANŲ
ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-6106

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980	pusė metų	\$22.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$33.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year, other countries \$43.00 per year.	vienam mėnesiui	\$ 4.00
25 cents per copy	Kanadoje:	
Nuo savos pirmos dienos Dienraščio kainos:	metams	\$45.00
Chicago ir priemiesčiuose:	pusė metų	\$24.00
metams	trims mėnesiams	\$33.00
pusė metų	vienam mėnesiui	\$ 4.00
Kitose JAV vietose:		
metams		\$40.00

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

Reagano administracijos galvosūkliai

Iš daugelio metų patirties žinoma, kad rinkiminiai pažadai, ar net siūlomi esminiai pakeitimai vidaus ir užsienio politikoje, ne visuomet įvykdomi. Tai įvyksta ne dėl bogos valios su tikslu apgauti rinkėjus, bet dėl klaidingų ideologinių teorijų, netikslingų prielaidų, ar tiesiog dėl nenumatytų įvykių, kurie iš pagrindų pakeičia ankstesnius apskaičiavimus.

Prezidentas Reaganas buvo išrinktas didele rinkėjų balsų dauguma, nes įtikino amerikiečius, kad reikia skubiai apsiginkluoti ir pastoti kelią Sovietų plintančiam imperializmui visame pasaulyje, ir atstatyti krašto tikrą ant tvirtų pagrindų. Ronald Reaganas per rinkimus žadėjo sumažinti valstybinius pajamų mokesčius iki 30%, subalansuoti biudžetą iki 1984 metų bei tuo pačiu laiku išvystyti milžinišką apsiginklavimo programą, kuriai turėjo būti išleista per penkerius metus 1.3 trilijono dolerių suma.

Reagano administracijos drąsai, bet drauge ir neįtikėtina, programa sulaukė pradžioje entuziastišką amerikiečių daugumos pritarimą, nuo kurio neatsilikio spauda ir Kongresas, nes Amerika ir visos laisvosios pasaulis yra pastatytos prieš Sovietų veržimąsi į visus žemynus ir prieš ūkinius negalavimus krašte.

Negalima buvo pasitenkinti pusiau-priemonėmis, kaip tai būta prie ankstesnių administracijų, bet reikėjo imtis drąsios iniciatyvos ir rizikos užbrėžtiems tikslams pasiekti. Tam tikslui biudžeto direktorius David A. Stockman paruošė taip vadinamą Supply-Side teoriją, pagal kurią reikėjo drastiškai sumažinti valstybinius mokesčius. Valstybė iki šiol mokesčiais išimdavo iš krašto apyvartos milžiniškas sumas pinigų, kurių nelikdavo pakankamai naujoms investicijoms ir įvairias ūkio šakas, nuo ko nukentėjo spartesnis pramonės augimas. Atpildytos nuo mokesčių sumos, pagal Stockmano Supply-Side teoriją, turėtų sugrįžti į viso krašto ūkį, kuris sparčiai pagyvėjęs atneštų valstybei žymiai didesnius mokesčius, iš kurių būtų finansuojamas apsiginklavimas ir dar liktų perteklius biudžetui subalansuoti.

Nežiūrint, kad Reagano administracijai pasisekė

savo programą praveisti Senate ir Atstovų Rūmuose bei prezidento parašu patvirtinti valstybės įstatymu, tačiau krašto gyvenimas nepakluso Supply-Side teorijai. Vos priėmus įstatymą, pradėjo smarkiai kristi akcijos, kurios per paskutinį pusmetį prarado 125 punktus. Valstybė, norėdama gauti daugiau pinigų deficitui dengti ir apsiginklavimui finansuoti, ėmė leisti aukštais nuosimčiais vertybės lakštus, kurie pardavinėjami per, taip vadinamas, money market institucijas, mokant už indėlius 14-15% į metus. Taupytojai ėmė masiniai išimti savo turėtą santaupą iš taupymo ir skolinimo bendrovių ar bankų ir nešti savo pinigus į money market institucijas.

Tokia padėtis sukėlė nerimą finansinių institucijų ir pramonininkų tarpe, nes valstybė savo deficitams dengti ir apsiginklavimo reikalams išima iš apyvartos kapitalus, kurie būtini krašto ūkio pagyvėjimui. Ypač sunkioje padėtyje atsidūrė taupymo ir skolinimo bendrovės, kurios pagal įstatymą negali kelti nuosimčių už įdėtus indėlius, bet šios institucijos plačiai finansavo namų statybą ir pirkimą, nekalbant apie mažesnius objektus. Pagal žinovų tvirtinimus, jei taupymo ir skolinimo bendrovės nesulauks iš Kongreso ar Reagano administracijos skubios pagalbos, joms gresia masiniai bankrotai, kurių neįstengs padengti net valstybinė apdrauda.

Tuo pačiu laiku Federalinis Rezervų bankas pakėlė aukštus nuosimčius už teikiamas paskolas privatiems bankams, kad sustabdžius išbėgusią infliaciją. Infliacija šiais metais kiek sumažėjo, palyginus su praeitais metais, bet aukšti nuosimčiai už kreditą piauna ypač smulkesnius pramonininkus, prekybininkus, ūkininkus ir eilinius pirkėjus. Pasėkoje produkcijos rodikliai paskutiniiais mėnesiais ėmė kristi žemyn. Su produkcijos kritimu mažėja mokesčiai ir didėja bedarbių eilės, kuriems reikia mokėti pašalpas. Vietoj numatyto 42 bilijonų dolerių deficitą šiems metams, laukiama 60 bilijonų dolerių ar daugiau.

Vienu žodžiu, dar nepradėjus veikti Supply-Side teorijai, gyvenimo tikrovė privertė Reagano administraciją peržiūrėti savo programas ir tikslus. Paskutiniaisiais pranešimais administracija, neišskyrus paties Dovydo Stockmano, jau kalba apie tolimesnius biudžeto apkarpymus, kurie paliestų ne vien socialinės globos sektorių, bet ir apsiginklavimą. Kalbama apie 100.000 valdininkų atleidimą, žymų pensijų sumažinimą ir t.t.

Pasirodo, Reagano administracijos planai atsimušę į kitą realybę, kuri privertė ieškoti naujų sprendimų, kurie pasireikš vidaus ir užsienio politikoje. Drastiškai mažinant socialines programas, galima sulaukti neramumų krašte, kurie riaušėmis, miestų deginimais, plėšimais nužymėjo 1960 metus, arba dabar pasikartoja Anglijoje.

Apkarpant žymiai apsiginklavimo programą, Amerikos pasaulinė politika irgi turėtų atitinkamai keistis, atsisakant nuo griežtos politikos prieš Sovietų ekspansiją bei daugiau prisiderinant prie Vakarų Europos pagaidavimų vesti derybas su Sovietais ginklavimui apriboti.

Šitie momentai jau atspindi Valstybės sekretoriaus A. Haig pasisakymuose, kuriuose jau nesigirdi griežto tono Sovietų adresu ir skamba diplomatinis nuosaikumas, skiriamas Vakarų Europos demokratijoms, Japonijai ir arabų pasauliui, kurie norėtų išvengti ginklavimosi lenktynių ir išlaikytų detentės politiką.

Tačiau iš kitos pusės, gynybos sekretorius C. Weinberger ir svarbiausiai pats prezidentas Reaganas savo pareiškimuose bei veiksmuose ir toliau laikosi griežtos

M. SILEIKIS

SIUVEJAS

APOLINARAS ŠALCIUS

OKUPANTO AGENTŲ VILNIUJE PARUOSTA KNYGA

Draugo redaktoriai sukėlė mūsų išeivijos visuomenėje didį pasipiktinimą, kai jie rugpjūčio mėn. 31 dieną paskelbė reklaminiį skelbimą knygos "Kai prisėdo vėlniai". Ji buvo Vilniuje agentų paruošta ir ten atspausdinta. Tai knyga, kurioje bauriausiai apžiežti ne tik mūsų dvasininkai, bet ir visa eilė mūsų žymių visuomenininkų ir garbingų profesionalų.

Šios knygos atsiradimo istorija yra tokia: Viena naujosios ateivijos Lietuvė, gyvenanti Chicagoje, Marquette Parke, nuvežė Vilniun daugiau negu 500 puslapių prirašytų šmeižtų, neva jos pačios "atsiminimų", juos įteikė enkavedistams. O šie, jos "raštais" pasinaudoję, paruošė aukščiausiai paminėtų vardu knygą. Viršelyje atspausdino autorės vardą ir pavardę ir jį dar papuošė "Lithuanian Plaza" ženklu.

Kiekvienas sąmoningas lietu-

vis žino, kad okupanto subfrikuoti šmeižtai turi tikslą suniekinėti mūsų aktyviusius veikėjus, kovotojus dėl pavergtos Lietuvos laisvės; žino, kad tokio purvino šlamšto neverta imti į rankas ir jas sutepti. Mūsų spauda, išskyrus komunistinę, tokio purvino šlamšto ir nereklamuoja. Deja, ši kartą jį ėmėsi reklamuoti Draugas. Todel to nutylėti negalima. Ne tik dėl to, kad šiai šmeižtų knygai paruošti patarnavo savo "atsiminimais" Chicagoje gyvenanti lietuvė, bet ir dėl to, kad Draugo redaktoriai atspausdino šios knygos reklaminiį skelbimą ir dar jį papuošė "autorės" Petronėlės Kazlauskienės veido nuotrauka. Tą nestebėtina, kad šios knygos drauge rekdamą mūsų išeivijos visuomenėje ir sukėlė ypatingą pasipiktinimą Draugo redaktoriais.

TAI PIRMAS TOKS NIEKŠINGAS DARBAS

linijos, kuri jau yra davusi teigiamus rezultatus. Prezidentas Reaganas nemano atsisakyti nuo savo pagrindinės politikos Sovietų ekspansijai sustabdyti, nors tam tikslui reikėtų įvesti krašte didesnių apribojimų krašto gerbūviui pasiekti.

V. K.

Be to, reikia pabrėžti dar ir tai, kad šios lietuviškos Amerikos šmeižtų nuvežimas ir jų įteikimas kegebistams yra pirmas toks nešverus, tiesiog pasibaisėtinas, darbas mūsų išeivijos gyvenime. Šios knygos įvadas ir jos užsklanda parašyta bevardžio lietuvių kegebisto. O visos knygos turinys paruoštas, pasinaudojant minėtos Petronėlės Kazlauskienės "rankraščiais".

KNYGOS TURINYS VIEN TIK SMEIŽTAI

Šmeižtai pirmiausia skirti suniekinėti mirusį kun. B. Sugintą, o kartu su juo ir išsiai eilei dvasininkų, žymiųjų profesionalų, bei visuomenės veikėjų. Minėta "au'rė" pirmiausia kiek beįmanydama suniekina ir apžmeizta sulaukusį gilią senatvės, ir jo galvosėnai sumenkėjus mirusį kunigą. Surinkusi jo dienasraščius ir jo asmeniškus laiškus, nuvežusi Vilniun ir įteikusi kegebistams, kurie, tokia "medžiaga" ir jos "atsiminimais" pasinaudoję, bauriausiai sudergia B. Sugintą ir jį pristato, kaip didžiausią garbėtošką, bandanti už pinigų nusipirkti Romoje prelatūrą. Tai va, koks buvo tikrumoje tas "Tautos vaidyla". Bet tai dar ne viskas. Minėta Petronėlė Kazlauskienė nuvežė ir jos pačios prirašytų šmeižtų apie mūsų žymius visuomenės veikėjus. Tat, toje knygoje skaitome: apžmeižtą vyskupą, prelatą, kanauninką, visuomenės veikėjų patriotus, redaktorių leideją, advokatą, gydytojus, mokytojus, rašytoją poetą ir daugelį kitų.

Knygoje, yra ne tik suniekin-tas kun. B. Sugintas, iškeliant viešumon jo senatvėje pasakytus ar parašytus klaidėjimus, net jo neva nemoralų gyvenimą. Bet ir jo draugai pristatomi kaip vėlniai ar kaip kvalifikuoti aferistai.

ATRODO PAGRINDINIS MOTYVAS ŠIOS KNYGOS "AUTORĖS" TAI NERAMI SĄŽINĖ

Iš viso atrodo, kad šios knygos atsiradimo motyvas yra autorės nerami sąžinė dėl kun. B. Suginto pinigų. Kas šioje knygoje ypač būdinga, tai jos pirmas teisinis, kad ji esanti sąžininga ir kad ji kunigo pinigų neėmusi, nors tam buvo palankios sąlygos, ypač kai jo atmintis susilpnėjo, kai jis dažnai juos kambarėje ant grindų išbarstydavo. Tačiau jį pikčiausiu įžulumu puola visus tuos, kurie, jos manymu, norėję iš kunigo išvilioti pinigų ar dėti pastangas, kad jis jiems parašytų palikimo testamentą. (Bus daugiau)

X. Y.

LIETUVOS SOVIETIZACIJA 1940-1941 m.

(Tęsinys)

Tad kieno dispozicijoje yra tarybos, to dispozicijoje yra ir šie išvestiniai valdžios organai. Ir tokiu būdu vis avalstybės valdžia, tiek Sąjungoje, tiek respublikose, per Stalino konstitucijos 126 str. ir 141 str. patenka į kompartijos rankas. Ir šiam valstybės valdžios ir kompartijos simbiozui, kuriame kompartijai tenka vadovaujas vaidmuo, surasta net tam tikra didinga formulė. Kai Sovietuose kalbama arba rašoma apie kuriuos valdžios žygius arba sumanymus, tai išsitarinama: "Partija ir vyriausybė". "Partija" sakoma pirmoje vietoje. "Vyriausybė" — antroje: jos abi drauge, partija esanti priešakyje, sudaro Sovietų valdžios tikrąją vyriausybę.

Daugiau mes Sovietų konstitucijos neanalizuosime. Šio rašinio reikalams užtenka to, ką esame sužinoję. Dabar jau galime padaryti išvadą ir atsakyti į klausimą, ar Lietuva išlaikė ir kiek išlaikė savo "valstybingumą", būdama įjungta į Sovietų Sąjungą. Mes tai ir padarysime.

Mes matėme, kad Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą sekė ne iš tam tikros jos pačios socialinių jėgų santykiavimo evoliucijos, bet iš svietimos valstybės pajėgų spaudimo, prieš kurį Lietuva atsispirė ir paveikti nepajėgė, būdama

tų pajėgų pavergta. Visi jos vardu vadinamos "Liaudies vyriausybės" sudarymo ir pačios "Liaudies vyriausybės" bei "Liaudies seimo" aktai, kuriais šis įjungimas buvo atliktas, buvo svietimos valstybės valdžios inscenizuoti, tačiau ar, įjungus Lietuvą, kas nors iš jos valstybingumo beliko? Išžiūrėję formaliąją santykio konstrukciją, mes pradžioje, ypač kiek ši konstrukcija yra formuluojama pačios, kaip sąjunginės respublikos Sovietuose, konstitucijos, radoma, kad joje iš tikrųjų yra tam tikrų konfederacinių laisvo santykio žymių, jei jos nebūtų arba paneigtos kitų, ypač pačios Sąjungos konstitucijos nuostatų, arba kitų sovietinių konstitucinių institucijų paraližiuojamos ar sterilizuojamos, savaime gal ir kiek patiesinančių jųjų tariamąjį "suverenumą", kurį Sąjungos konstitucija mini ir kuris jų valstybingumo branduolį galėtų Sov. Sąjungoje išlaikyti.

Tačiau tai, kas mums paaiškėjo iš tų konstitucinių nuostatų (Sąjungos konstitucijos 126 str. ir 141 str.), kurie organizuoja kompartijos valdantiąją prerogatyvą ir visą visuomenę bei valstybę pveda jos dispozicija, bet kuria respublikų ne tik valstybingumą, bet ir autonomiją Sovietų valstybėje griauia ir palaidoja. Vienintelis monopolinis sovietinės valdžios veikėjas, tikras valdovas, kurio absoliutinė galia reiškiasi visais ir visų valdžios organų aktais tiek Sąjungos, tiek respublikų ir smulkesnių dalinių — yra kompartija. Jeigu kas tam tikrų konstrukcijos nuostatų pveda ma čia Sąjungai, čia respublikoms, tai vis-

ties tatau visuomet yra tos pačios vienos kompartijos dispozicijoje. Ta pati kompartija, kuri visoje Sąjungoje yra vieninga, apimanti ir visas respublikas, veikia visais esamais organais ir tokiu būdu visos konstitucinės kompetencijos, suskirstytos tarp įvairių organų, respublikų, Sąjungos, smulkesnių valdžių, yra jos, kompartijos, rankose. Kompartija čia vieną daro Sąjungos, antrą vėl respublikos vardu, čia vieno, čia kito organo aktu, bet kadangi visur ir visame veikėjas yra tas pats, kompartija, tai visi aktai yra tiksliai suderinti, viskas visuomet yra harmoninga; o tai, kas pavesta respublikai ir kas, esą, sudaro jos konstitucinę "teisę", tebėra kompartijos valioje. Šito kioje konstitucijos tikrėnybės konstrukcijoje visos respublikos tebėra tiktai manekenai ar marionetės, kurių tarsi žodžiais kalba, reikalauj esant, kompartija. Jokios veikliosios respublikos asmenybės iš tikrųjų nėra. Viskas yra tiktai sui generis politinio marionečių teatro vaidinimas, vaikų lėlių teatras, kurio tikslas yra: propagandinis efektas užsienių agitacijai ir masiniams nusimanėlių mitingams. Tai yra taip, lyg būtų daugybė ruporų, kurių kiekvienas būtų kitaip pavadintas, turėtų "respublikos" vardą ir kurių kiekvienas būtų skyrium sujungtas su vienu spykeriu, kalbančiu įvairiais balsais; čia vienu, čia antru, čia trečiu ir t.t. ruporu. Gali būti tarp ruporų "dialogų", bet jie sutampa vienoje valioje, viename veikėjo ir kalbėtojo asmenyje. Netenka, žinoma, kalbėti apie šių ruporų ar marionečių

"suverenumą", apie jų "teises", "kompetencijas" ir "laisvę", nes tas, kas nėra gyvas, niekuomet šiais atributais pasinaudoti negali. Vienintelis gi gyvas ir realus Sovietuose konstitucinis valdžios laikytojas yra kompartija. Jeigu "respublika" užtikrina Sąjungai tam tikrą sąjungos kompetenciją, jeigu "respublika" gali laisvai išeiti iš Sąjungos ir t.t., tai iš tikrųjų visa tai yra ne respublikos, bet tiktai kompartijos galioje, kuri panorėjusi galėtų tai padaryti arba nepadaryti, arba padaryti taip, kaip jai vienai patinka.

Apskritai, yra įdomus pavyzdys konstitucijos, į kurią įterpti tokie vieni kitiems prieštarausios nuostatai, kurių vieni paveikia visišką atrofiją kitų. Sąjungos konstitucijos 126 ir 141 str. str. — tai sui generis gegutės kiaušiniai, padėti į kito kuklaus ir tvarkingo paukštelio lizdą. Jų padariniai stabdo ir nutraukia kitų nuostatų mechanizmą. Tačiau jie, be abejo, yra sąmoningai ir tyčia įterpti, ir juose glūdi konstitucinė Sovietų tikrėnybė. Jie užtikrina kitų propagandinio efekto nuostatų neveiklumą ir tuo pačiu visišką jų nepavojingumą, nes jie yra paverčiami skambiais tuščiais žaisliukais, kuriais gali gėrėtis naivūs propagandos klausytojai ir kuriuos galima drąsiai reklamuoti "laisvių" mėgėjams.

(Bus daugiau)

ŠVENTO RASTO TYRINETOJAI duoda veltui kietais viršeliais įristą knygą apie šventąjį Rastą. Pirmieji atėjusieji Naujienas galės gauti: 1) "Amžių planą", 374 psl., vardų rodyklės, arba 2) "Kasdieninė dangiškoji miana", 200 psl., kasdieniniai pamokymai, arba 3) "Laikas prisitarti", 358 puslapių.

Knygas veltui gaus pirmieji atėjusieji. Kas norės daugiau šios rūšies knygų, tai prašoma kreiptis į:

ŠVENTO RASTO TYRINETOJAI
5421 So. Mozart Avenue,
Chicago, IL 60632

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinic
Medicines direktorius
238 S. Mannheim Rd., Westchester, IL
VALANDOS: 9-5 darbo dienomis ir
kas antrą ketvirtadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinus
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

**INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA**
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidencijos tel.: 448-5543

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA kortele.
R. ŠERENAS. Tel. 925-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIOJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 4:00-4:30
val. popiet. Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vedėja — Aldona Daukas
Telef.: MEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDIONYTĖ
Programos vedėja

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro. Visos laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

**PATS SKAITYK IR DAR KITAS
PARAGINK SKAITYTI
DIENRAŠTĮ "NAUJENOS"**

SUSIRINKIMU PRANEŠIMAI

Našlių ir Našliukų klubo susirinkimas įvyks penktadienį, rugsėjo 11 d.
Vėdučių saleje, 47-tos ir Campbell gatvių
sankryžoje, 6 val. vak. Po susirinkimo bus valės.
E. McNamee, pirm.

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašalpos klubo poastoginis susirinkimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 13 d., 1 val. popiet. Anelės Kojak saleje, 4500 S. Talman Ave. Nariai prašomi atsilankyti, nes yra svarbių reikalų aptarti. Bus ir valės.
Rožė Didžgalvis

Žemaičių Kultūros klubo poastoginis narių susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 16 d., 1 val. popiet. Anelės Kojak saleje, 4500 S. Talman Ave. Nariai prašomi atsilankyti, nes yra svarbių reikalų aptarti. Bus ir valės.
Rožė Didžgalvis, rašt.

AMŽIUS AMŽIUI NELYGUS

Iki šimto metų išgyvena sakalai, iki pusantro šimto krakalai. Caro įleista į Pamaskvio tvenkinį lydeka išgyveno du šimtus metų. Viename Anglijos zoologijos sode didžiulis vėžlys išgyveno tris šimtus metų.

Tačiau dar kur kas ilgiau gyvena medžiai. Tris šimtus metų išgyvena vyšnys ir kriaušės. Tūkstančio metų sulaukia pušis ir eglė, dviejų tūkstančių — ažuolas ir kadagys. Iki trijų tūkstančių išgyvena Libano kedrai, iki penkių tūkstančių sekvojos ir baobabai, iki šešių tūkstančių — drakonmedžiai.

Meksikos kiparisai sulaukia dešimties tūkstančių metų, o makrozmija — dvylikos ar net penkiolikos tūkstančių.

O žmogus?

— Televizijos pagalba rugpjūčio 9 dieną Lenkijos lenkams buvo suaukota virš milijono dolerių.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, ILL. 60650

Tel.: 652-5245

TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ

Patarejai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikštės automobiliams pastatyti

Nuo
1914 metų

Midland Savings planas
naiviai taupymo ir namų
paskolų reikalus visos mums
su apytikslėmis. Dėkojame
Jums už mums parodytą
pastilėjimą. Mes norėtume
būti Jums naudingi ir
atitarti.

Saskaitas apdraustas
iki \$40,000
2657 W. 69 STREET
Chicago, IL 60629
Tel. 925-7400
8929 SO. MAPLEWOOD AVE.
Bridgeview, IL 60435
Tel. 598-9400

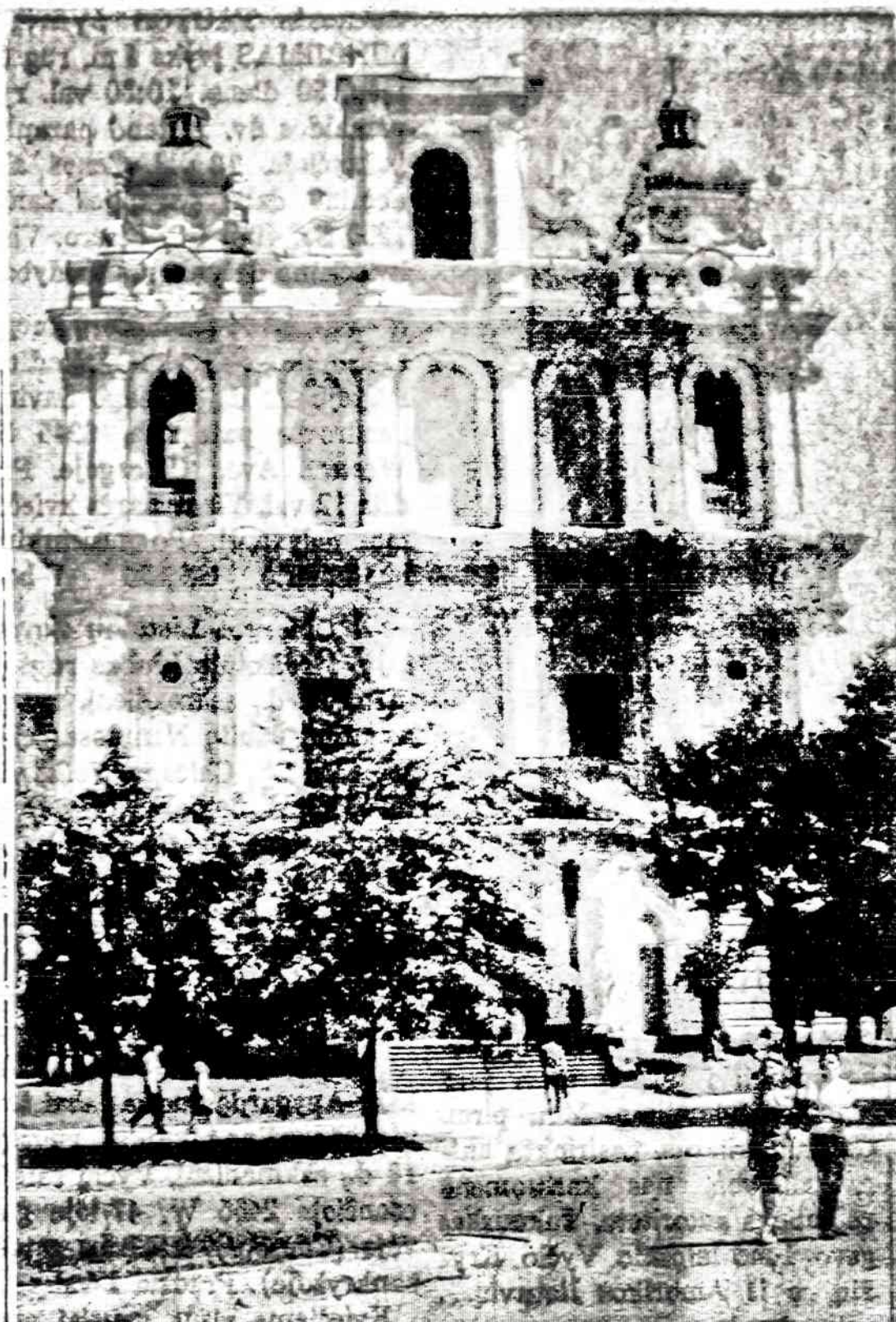
MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILL. 60632
PHONE 234-4470

5 1/2%

Passbook Savings.

7 1/2%

4 Years Savings
(Minimum \$500)
Certificate

Šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje

J. PAUKSTELIS

GRAŽIOJI

APSAKYMAS

Buvo man tada septyniolika metų. Kartą, emant iš lauko, pasaukė mane kaimyno Bitaičio Andrius.

— Važiuojam rytą į Daugėlius ir atlaids, — tarė, nuvešiu. Mūsų kelių daugiau niekas nevažiavo.

Andrius kažkodėl man visada palankumą rodydavo. Gal kad aš kverius metus mokyklą buvau lankęs ir knygas skaiciu. O jis miesto uostę — porą kartų Rygoj pas dūdę po dvi savaites viešes.

— Jei, aciū, nuveši, — sakau; mes arkliai tada neturėjome. Kitą rytą matau — Andrius, Lineiką iš vežimines jau ištraukęs, prie tvartų Kaštoniukų sukuoja.

Sujudau ir aš — skautas, nors barzda vos vos žymėjo, paskui prausiaus, šukavus, pirktinius marškinius iš skrynios traukiau, naują čerkesinę eilutę — žino.

jau, kad Andrius ne prasčiau išsidabins, gal ne gražiau. Aukštas, tiesus, su dailiai sužėlusiais ūsiukais — jis apylinkėjė pildmuoju kavalieriumi buvo laikomas. O liežuvių koki turėjo! Pagalbėti, pasiūlyti — niekas su Andriumi negalėjo lygintis.

Pusryčius pavalgę, sėdome ir išdardejome. Andrius su skrybėle, su tautiniu kaklaraiščiu, ūsiukus smarkiai užrietus, — jis aštuoneriais metais buvo už mane vyresnis, — per krutinę blizgantį laikrodžio grandinėle, šmaukšči botagū ir vėgroya apie merginas — mane "šviečia". Visokių jų esą, net tokių, kurios ir maktinę vyrą aplink pirštą apvynioja. Todėl reikia būti atsargiam. Nors jam dar nėsitaikę, kad kuri, akim mirktelejus, nosį nusuktu.

Nuvažiaujė arklį kieme pasta tėtę, nuėmė kermošiaus pasižiūrėti. Andrius čia tikrai pasirodė didelis kavalierius. Susitkęs vienai šypetėio, kitai priėjęs už rankos paėmė, palaikė, akis žiūrėjo, kalbėjo — liežuviu malė, o paties skruostai tik žydi, ūsiukai dar labiau riečia. Merginos tyčia į jį žiūrėdamos. Krautuvininkės, jo užkalbintos, čiulba, šypsoi, akis varto: ponas Andrius... ponas Bitai. Aš, stovėdamas šalia jo, taip pat didesniu pasijutau.

Perėjė geresnes krautuves,

(Bus daugiau)

karabelininkų palapines apžiūrėję, jų pyragų paragavę, deržėme begaliau į bažnyčią. Bet bažnyčioj prisikimšę tvanku — iš jos pro duris garas ir dūmai vertėsi, todėl atsisto'ome netoli šventoriaus mūro, paunksmyje po kėvu. Čia, ilgą eilę išsidriekę, stovėjo taip pat jauni — kavalieriai. Apie kokią maldą jie, kaip ir mes, žinoma, negalvojo — tik per patį pakylėjimą kluptelėjo ant vieno kelio ir vėl tuoj stojo — jie nuolat metė akis į oraslenkančias merginas, šnibžėdosi, šaipėsi, nuomonėm dailėdosi, tarpais net garsiai laidėioms šmaikščius žodelius.

Andrius be šaipymosi irgi negalvojo, bet nuomone dalintis jam nebuvo su kuo — aš tam buvau dar per žalias, — o garsiai prunkšti pamaldų metu jam atrodė "rpubernių darbas".

Pamaldoms einant į pabaigą, šnibždėjimasis, juokas pagal mūsų vis didėjo. — senesnės merginos piktai žvilgčiojo į tą pušę, viena net pagrasino rožanuiam. Bet kavalieriai tik dar garsiau prunkstelėjo.

Po kurio laiko pagal šventoriaus mūrą staiga nutilo. Ir pačiame šventoriuje tarsi nutilo, bet priešais klūpanti moterėlė tūlė tyliu poteriauti. Andrius tuo tarpu labiau išsitiesė, jam trūtinės laikrodžio grandinėle lyg labiau sublizgėjo. Nagi matau — praeina dvi mergaitės. Viena jau tokia graži... Veidas, ūks, lūpos, liemuo — dar niekad tokios gražios nebuvo matęs. Ir siūbtelejo per širdį lyg kokia malonė, laimė išsilgtoji, kad nebejutau nė kur besąs. Jai praėjus, žvilgtelėjau — Andrius taip pat nuripęs ir toks lyg musę kandęs — žiūri kažkur pro medžių viršūnes. Gal eisme, paskui tarė jis. Ir ejome lygdamai. Rodos, tyliu ejo ir tie, kurie prie mūro per visą suką šnibždėjo dantis rodė. Nuėjome vėl kermošiaus žiūrėti. Tik Andrius dabar nei akis bene, nei merginas bekalbino. Atrodė kožkoks ir surimtėjęs. Paskui tarė.

— Tu matei tą gražiąją?

— Kokią? — Man ji taip ir stovėjo akyse.

— Nagi šventoriuje... praėjo gal dvidešimt žingsnių pro mus.

— A-a! — tariau. — O kas ji kokia? — paklausiau.

— Čeniškių Vildūnaitė. Anė... Tokios gražios nė Rygoj, pas dėjė būdamas, nemačiau.

Per mišparus vėl nuėjome į šventorių po tuo pačiu klevu, Andrius dabar stovėjo tiesiau, negu pirma. Aš taip pat pasitempęs. Bet gražioji Vildūnaitė nebeprasirodė.

Po mišparų nuėjome į kiemą pasižiūrėti arkliai.

— O gal namo kilsime? — staiga tarė Andrius.

— Galime kilti.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES STASUKAITIS

VESINAMA LAIDOTUVIŲ KOPLYCIA

— GORDON FUNERAL HOME —

1729 South Halsted Street, Chicago

Tel. 226-1344

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.

Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.

Tel. 422-2000

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANSO

PATARNAVIMAS

TURIMI
KOPLYCIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

P. J. RIDIKAS

3254 So. HALSTED STREET

Tel. Yards 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE.

Tel.: Yards 7-1138 - 1134

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4416

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVE.

Tel.: Yards 7-3401

CAT CHAT

ULTRASOUND
CATS' EARS ARE SO SENSITIVE THAT THE SOUND EMITTED BY REMOTE-CONTROL TV DEVICES BASED ON ULTRASOUND, INAUDIBLE TO HUMANS, IS PAINFULLY AUDIBLE TO THEM.

THE SOFT LIFE
AMERICAN ANGORA CAT NAMED CHAMPAGNE CHARLIE HAS HIS OWN TREE HOUSE COMPLETE WITH CARPETED FLOORS, INFRARED HEATING, AND AN OUTDOOR LEDGE THAT SERVES AS A PORCH.

FEEDING TIPS
INCLUDE SOME PREPARED DRY FOODS IN YOUR CAT'S DIET. THESE CRUNCHY FOODS PROVIDE GOOD EXERCISE FOR TEETH AND GUMS, AND HELP PREVENT TARTAR BUILDUP.

